

RAPPORT FÖR GEODATARÅDETS ARBETE UNDER 2022

Den nationella geodatastrategin för 2021–2025

Vår vision är att öppna och användbara offentliga geodata är fritt tillgängliga för hela samhället och utgör grunden för ett robust och hållbart Sverige

Arbetet vid Geodatarådet leds av Lantmäteriet i samverkan med:

Boverket, Försvarmakten, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Rymdstyrelsen, Skogsstyrelsen, Statistiska centralbyrån, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges geologiska undersökning, Sjöfartsverket, Statens geotekniska institut och Trafikverket.

Utöver dessa myndigheter så finns fyra ledamöter som är personligt utsedda av regeringen. Dessa ledamöter representerar länsstyrelserna, kommunerna och en ledamot företräder Höskolor och Universitet i Geodatarådet.

Innehållsförteckning

Innehåll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
SAMMANFATTNING	3
DEN NATIONELLA GEODATASTRATEGIN STYR RÅDETS ARBETE	3
NATIONELLA INITIATIV SOM BIDRAR I GEODATASTRATEGINS RIKTNING.....	3
AGENDA 2030	3
GEODATARÅDETS ARBETE UNDER 2022	4
ALLMÄNT	4
RÅDSMÖTEN UNDER 2022	4
GEODATARÅDETS HANDLINGSPLANSARBETE UNDER 2022.....	4
GEODATARÅDETS OPERATIVA STYRGRUPP	5
GEODATARÅDETS KOMMUNIKATION	5
GENERELLA NYTTOR UTIFRÅN DEN NATIONELLA GEODATASTRATEGIN OCH GEODATARÅDETS ARBETE.....	5
NATIONELLA INITIATIV SOM BIDRAR I GEODATASTRATEGINS RIKTNING	6
UTPEKADE MYNDIGHETERS UPPGIFT	6
<i>Sveriges datastrategi</i>	6
<i>Genomföra årlig laserscanning av skogsmark</i>	6
<i>ENA, Sveriges digitala infrastruktur</i>	6
SÄRSKILDA REGERINGSUPPDRAG	6
<i>Värdefulla datamängder (Öppna data-direktivet EU-2019/1024)</i>	6
<i>Smartare samhällsbyggnadsprocess</i>	7
AKTUELLA STATLIGA UTREDNINGAR.....	7
<i>Statliga utredningen om offentliga aktörers delning av data</i>	7
<i>Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister</i>	7

Sammanfattning

Den nationella geodatastrategin styr rådets arbete

Geodatarådet tog med gemensamma krafter fram den gällande nationella geodatastrategin som beslutades 2020. Syftet med strategin är att vara ett gemensamt måldokument med ett önskat läge för geodataområdet utifrån beskrivna samhällsutmaningar och till det en beskriven väg för att uppnå dessa. Geodatarådet uppdaterar årligen en handlingsplan vars aktiviteter syftar till att myndigheterna som ingår i rådet gemensamt arbetar för att nå de uttalade målen i den nationella geodatastrategin. En mer detaljerad beskrivning av handlingsplansarbetet finns dels under rubriken, Geodatarådets arbete under 2022, i denna rapport – dels i de olika årsrapporter som skrivs utifrån varje aktivitet som genomförts inom ramen av handlingsplansarbetet.

Nationella initiativ som bidrar i geodatastrategins riktning

Utöver Geodatarådets egna årliga handlingsplansarbete finns pågående initiativ där Geodatarådet har verkat sedan 2006 och varit delaktiga och drivande i förslag och utredningar som idag genomförs som särskilda regeringsuppdrag, utpekade myndigheters uppgift eller som aktuella statliga utredningar. Exempel på dessa och som beskrivs mer detaljerat under rubriken, *nationella initiativ som bidrar i geodatastrategins riktning*, är:

Exempel på **utpekade myndigheters uppgift** är, genomföra årlig laserscanning av skogsmark, ENA- Sveriges digitala infrastruktur och Sveriges datastrategi.

Exempel på **särskilda regeringsuppdrag** är värdefulla datamängder (öppna data-direktivet EU-2019/1024) och smartare samhällsbyggnadsprocess.

Exempel på **aktuella statliga utredningar** är, Statliga utredningen om offentliga aktörers delning av data och ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister.

Agenda 2030

Geodatarådet kan genom att arbeta för att nå utpekade mål inom geodatastrategins fem samhällsutmaningar även bidra till att Sverige når mål inom ramen för Agenda 2030. Agendans övergripande målsättning att ingen ska lämnas utanför. Vid värdering av vilka mål i agenda 2030 som Geodatarådets arbete bidrar till så är det särskilt mål 4, 7, 8, 11, 13, 14 och 15.

Geodatarådets arbete under 2022

Allmänt

Arbetet bedrivs genom gemensamma rådsmöten, en operativ styrgrupp och i ett gemensamt projektarbete utifrån en fastställd handlingsplan som består av ett antal aktiviteter vilka utgår från den nationella geodatastrategin. Geodatarådet utgör en samverkansytta som ger dels samverkan och delaktighet i strategiska frågor, dels ett gemensamt arbete för att realisera den nationella geodatastrategin.

Rådsmöten under 2022

Geodatarådets möten har utgått från de beskrivna samhällsutmaningarna i geodatastrategin. Frågor som lyfts har varit regeringsuppdrag som utförs av myndigheterna i rådet och som kopplar till den nationella geodatastrategin. Det har även funnits närvaro av ett antal statliga utredningar i syfte att få dialog och inspel från Geodatarådet. Till det har det varit möte där rådet fokuserat på framtagna strategier tex HANDLINGSKRAFT och då hur rådets medlemmar enskilt och gemensamt ta arbetet vidare, vi har haft internationella frågor och då företrädesvis vad som sker genom FN-organet UN-GGIM (United Nations Initiative on Global Geospatial Information Management) m.m.

Geodatarådets handlingsplansarbete under 2022

Handlingsplansarbetet har genomförts genom bred samverkan. Väldigt många myndigheter, kommuner och organisationer har varit involverade i någon av handlingsplanens aktiviteter. Geodatarådet har en årlig gemensam process i hur man tar fram de årliga handlingsplanerna, vilket har följts.

Två olika exempel på olika aktiviteter i handlingsplanen för 2022

Exempel 1: Inom ramen av aktiviteten smart landsbygd, har en workshopserie genomförts av Skogsstyrelsen med titeln 'vita område på kartan'. Det genomfördes 13 workshoptillfällen med bred uppslutning från olika organisationer. Med sig fick man en bra bild av vad som saknas och vad som behövs utifrån geodata i Sverige, utifrån respektive organisations uppdrag. (aktivitet nummer 8 i bilden nedan)

Exempel 2: En annan aktivitet som kan tas som exempel är Geodata för Agenda 2030 där Lantmäteriet, Rymdstyrelsen, Naturvårdsverket och Statistiska Centralbyrån har bidragit till ökad kunskap om hur geodata kan användas för att mäta Sveriges förmåga att nå uppsatta målsättningar. Denna aktivitet har genomförts genom öppna workshoptillfällen i syfte att förbättra möjligheterna för de olika organisationerna att bättre kunna följa upp Sveriges agenda 2030 arbete. Fokus har varit att bättre kunna använda geodata för att mäta Sveriges förmåga att nå uppsatta målsättningar.

För att få en bild av vad som är gjort och vilket resultat man uppnått, så går det att läsa de specifika årsrapporterna för varje enskild aktivitet. I dessa årsrapporter kan man läsa vad som är gjort, vilka nyttor som erhållits, dels utifrån verksamheter, dels utifrån Sveriges genomförande av agenda 2030. (aktivitet nummer 7 i bilden nedan)

Geodatarådets handlingsplan för 2022

Geodata för ett hållbart samhälle

1. Regeringsuppdrag i att få utföra en kustzonskartering
2. Hålla ett branschråd för geodatabranschen
3. Samverkan om flygburen insamling och tillhandahållande av bildata
4. Implementera grunddatauppdraget
5. Kommunicera behovet av författningsändringar och ta tillvara och sprida juridiska ställningstagande
6. Tillgängliggörande av miljöinformation genom EU direktivet INSPIRE
7. Geodata för agenda 2030.

Smart Landsbygd

8. Smart Landsbygd

Klimatanpassning

9. Förbättra möjligheten till förståelse och användning av geodata inför klimatanpassningar

Ett säkert och robust samhälle

10. Plan för ökad kunskap om och användning av rekommendationer för krisberedskaps- och blåljusverksamheter

Geodatarådets operativa styrgrupp

Geodatarådets operativa styrgrupp har till uppgift att leda, stödja arbetet i handlingsplansarbetet. Styrgruppen är även med och bereder Geodatarådets olika möten, är rådande och stödjande i frågor som utifrån rör Lantmäteriets samordningsansvar inom geodatafrågor. Under året har gruppen träffats månadsvis och har vid dessa möten haft dialog med ansvariga för de olika aktiviteterna i handlingsplanen, haft dialog med DIGG kring digitala arenan m.m. Riksarkivet i deras regeringsuppdrag om handlingars långtidsbevarande m.m.

Geodatarådets kommunikation

Kommunikation är en central uppgift för Geodatarådet, så att det som händer inom ramen för den nationella geodatastrategin blir känt. Det kan handla om lunchseminarier som hålls 14 dagar efter varje möte med Geodatarådet, nyhetsbrev som utkommer 4 ggr per år och genom ett årligt geodataseminarium. Vid lunchseminarierna hade vi från 70 medverkande till 150 medverkande under året. Våra nyhetsbrev är populära och har många prenumeranter. Geodataseminarier som hölls i början av februari och hölls via skype, hade ca 250 unika uppkopplingar.

Generella nyttor utifrån den nationella geodatastrategin och Geodatarådets arbete

Nyttorna för samhället och samhällsmedborgarna har identifierats i den nationella geodatastrategin och Geodatarådet kan möjliggöra utveckling i linje med strategin. Genom kommunikationsinsatser skapas förståelse och transparens om vad som sker och kommer att hända inom geodataområdet.

Nyttan för regeringen är att rådet samlar de myndigheter som gemensamt kan verka för att stärka geodatiförsörjningen i Sverige. Rådet kan också lämna gemensamma ställningstaganden och yttranden och utgöra en samverkansplats för de uppdrag som regeringen vill få utförda inom geodataområdet.

Nyttorna för de som medverkar i Geodatarådet är att få en gemensam dialog i gemensamma frågor på högsta ledningsnivå och möjlighet att påverka hantering av frågor och enskilda ställningstagande.

Nationella initiativ som bidrar i geodatastrategins riktning

Allmänt

Geodatarådet har verkat sedan 2006 och varit delaktiga och drivande i förslag och utredningar som idag genomförs som särskilda regeringsuppdrag, utpekade myndigheters uppgift eller som aktuella utredningar. Under detta kapitel redovisar vi några av arbeten som Geodatarådet under åren varit mycket delaktiga i eller fortfarande är delaktiga i. Den nationella geodatastrategin pekar ut en övergripande samhällsutmaning, geodata för ett hållbart samhälle och för specifika samhällsutmaningar dvs klimatanpassning, smart landsbygd, hållbar stadsutveckling och ett säkert och robust samhälle. I nedanstående beskrivning av nationella initiativ knyter vi samman vad vi beskriver som mål i samhällsutmaningarna och arbetet i initiativet.

Utpekade myndigheters uppgift

SVERIGES DATASTRATEGI

I linje med Sveriges datastrategi så presenterar många av rådets medlemmar en hel del av sin information som öppna data, där så är möjligt. Som exempel kan påvisas de informationsmängder som t.ex. SMHI tillgängliggör via sin hemsida, liksom SCB. Myndigheterna vid rådet jobbar i linje med strategin och ser alltid över möjligheter att göra mer.

GENOMFÖRA ÄRLIG LASERSCANNING AV SKOGSMARK

Ett initiativ sprunget utifrån förarbete, strategier och nyttobeskrivningar genom Geodatarådet. Idag har detta förslag blivit en infrastruktur av lägesbunden information i skogen som genom innovativa användningar kan användas till flera olika nyttor. Många av dessa nyttor var inte påtänkta när behovet av denna scanning introduceras till Regeringskansliet. Idag används dessa geodata till våtmarkskartering, flödeslinjebeskrivning, skogsavverkning, lokalisering av granborrsangrepp, m.m.

ENA, SVERIGES DIGITALA INFRASTRUKTUR

Ett av de tidiga arbeten som genomförts genom Geodatarådets handlingsplan handlade dels om nationella grunddata, då benämnt basdata, dels om behovet av en gemensam infrastruktur för att kunna tillgängliggöra olika myndigheters informationsmängder på ett samlat sätt till våra medborgare. DIGG har idag uppdraget att bygga upp en digital infrastruktur och gör det under namnet ENA. Geodatarådet har under året varit delaktig med att föra fram synpunkter och åsikter för bl.a det ramverk för grunddata som finns för ENA.

Särskilda regeringsuppdrag

VÄRDEFULLA DATAMÄNGDER (ÖPPNA DATA-DIREKTIVET EU-2019/1024)

Geodatarådet har varit stort bidragande till Sveriges underlag vid dialog om införande akten kring värdefulla datamängder. Det största arbetet lades ner mellan år 2019 och 2020. Detta direktiv innebär att visa informationsmängder blir öppna i Sverige vilket kommer ge en stor skillnad för tillgång till geodata.

SMARTARE SAMHÄLLSBYGGNADSPROCESS

Syftet är dels att standardisera informationsmängder i syfte att få dem användbara i hela samhällsbyggnadsprocessen och få dem lägesbeskrivna på samma sätt.

Dels är syftet att via en gemensam plattform visuellt tillgängliggöra standardiserade informationsmängder. Lantmäteriet har fått i uppgift att tillhandahålla en nationell geodataportal tillsammans med etablering av en tänkt grunddatadomän för fastighetsinformation och geografisk information. Arbetet med tänkt grunddatadomän görs delvis inom ramen av Geodatarådets handlingsplan.

Aktuella statliga utredningar**STATLIGA UTREDNINGEN OM OFFENTLIGA AKTÖRERS DELNING AV DATA (INTEROPERABILITETSUTREDNINGEN)**

En utredning som det finns ett stort behov av och som har påvisats dels genom åren i Geodatarådets handlingsplansarbete men inte minst genom pågående uppdrag i att skapa den gemensamma digitala infrastrukturen ENA. För att få gemensamma standarder i API:er, i informationsmängder m.m. krävs ett gemensamt sätt och mandat till myndighet och med det eventuellt föreskriftsrätt.

ETT SÄKRARE OCH MER TILLGÄNGLIGT FASTIGHETSREGISTER

Det finns ett behov av att göra den befintliga fastighetsregisterlagen förändrad för att klara digitaliseringens behov. En statlig utredning har tillsatts och ska bland annat ta ställning till om ett decentraliserat informationsansvar för fastighetsregistret bör införas, bedöma vilka uppgifter som bör registreras i fastighetsregistret, bedöma om det är tillräckligt att vissa uppgifter tillhandahålls genom Lantmäteriets digitala tjänster, utan att tas in i registret m.m. Geodatarådet har under 2022 haft dragnings och dialog med ansvarig för utredningen tillsammans med dess huvudsekreterare.